

Új ciklus hajnalán

Decemberről negatív rekordot közelítő, 33 darab észlelés érkezett a rovatához, habár ez nagyrészt az időjárás számlájára írható – összesen csupán 13 napon sikerült magfigyelést készíteni. Az előző hónapok teljes érdektelensége után pedig végre egy (relatíve) nagyobb csoport is feltűnt a felszínen... Sajnos nem készült egyetlen fotó (még erről) sem. A NOAA adatai alapján az év utolsó hónapjában az átlagos relatív napfoltszám 16,3 volt, ami 97,1-es MH MDF-el társult. A napi átlagban jelentkező ¼ csoportból egy sem látszott optikai segédeszköz nélkül.

1-jén jelenik meg -8°-on a délkeleti negyedben a NOAA 976-os (10976) AA. 3-ára még a CM-átmenete előtt elhal. Közben 2-án -5°-on, ugyancsak a DK-i negyedben megjelenik a 977-es aktív terület. Pórusnál ez sem viszi sokkal többre, a CM után hal el 7-én.

Észlelő	Észlelések	Műszer
Bartha Lajos	6/6 tá	5 L
Hadházi Csaba	17/17 v	16 T
Horváth Tibor	8/8 tá	11 L
Keszthelyi Sándor	2/9 v	sz
Keszthelyiné S. Márta	14/14 v	8x30 M
Kiss Barna	18/18 v	20 T
Kovács Károly	18/8 v	20 T
Nagy József	14/14 pr, r	10,2 L
Póczek Antal	2/2 tá	11 L
Ravasz Bálint	2/2 v	5 L
Vida Tibor	6/6 v	7 L

45°-os szöget bezáró egyenes mentén fekszenek – a követő tag. A magnetogrammal végzett mérések (SOHO MDI) azonban elárulják, hogy közülük a legnyugatabbi még a vezetőhöz tartozik. 10-ére a csoport mágneses tere már β-γ, típusa E, a korábban kompakt tagok feldarabolódnak (ez az átrendeződés a terület felett lejátszódó

DECEMBER-JANUÁR

Nap	AA	R	MH	SZ	Nap	AA	R	MH	SZ	Nap	AA	R	MH	SZ
XII. 1.	1	13	30	0	11.	1	44	240	-	3.	1	13	20	-
2.	2	26	40	-	12.	1	39	200	-	4.	2	26	30	0
3.	1	13	30	-	13.	1	39	340	-	5.	1	12	20	-
4.	1	13	30	0	14.	1	35	290	0	6.	1	12	20	-
5.	1	13	20	0	15.	1	39	340	-	7.	1	14	20	0
6.	2	29	80	-	16.	1	18	240	-	8.	1	16	20	0
7.	1	24	90	-	17.	1	14	100	-	29.	1	13	20	0
8.	2	36	210	-	18.	1	14	120	-	30.	1	14	60	0
9.	2	42	300	-	1. 1.	1	11	30	-	31.	1	15	50	0
10.	2	43	310	-	2.	1	13	30	-					

Időközben 6-án fáklyamezők ölelésében befordul a korongra a már a bevezetőben beharangozott AA, a NOAA 978-as -9°-on (típusa ekkor D). Fejlődésével párhuzamosan, 8-án megjelenik az ÉNy-i negyedben +7°-on a NOAA 979-es terület (ugyancsak D), melyből a peremhez való közelsége miatt már nem sokat látunk 10-ei lefordulásáig. A 978-as érdekesen fejlődik, megjelenését tekintve azt mondhatnánk, hogy az elől haladó nagyobb, szabályosabb folt a vezető tag, és a keletebbre található 3 kisebb csoportosulás – melyek egy az egyenlítővel

kisebb flerek következménye), sok kis pórus képződik, csak a nagyobb vezető penumbra umbra marad egyben. 11-én halad át a CM-en, 13-ára mérete csökken (megint csak D), a korábbi 45°-os szerkezet eltűnik, de a követő tagok penumbrai erősödnek, miközben a vezető csökevényesedik. Ezután már az összes komponens csak veszít méretéből, 15-étől a csoport körül szép fáklyamező látszik, majd 17-18-án lefordul a korongról (és valószínűleg el is hal).

Folytatás a 30. oldalon!

párhuzamosan a déli féltekén az ősz. Ez az időszak egészen 2008. június 25-ig (Ls=90 fok) tart, amikor is az évszakok ismét megváltoznak – az őszből tél, ill. a tavaszról nyár lesz. A bolygó Nap körüli pályájának elnyúltsága miatt nemcsak az évszakok, hanem a besugárzás erősségének változása is befolyásolja a marsi légkör változásait – a pólusapokák, a ködök méreteit, a helyi porviharok kialakulásának valószínűségét, ill. erősségét. Mivel jelenleg a Mars az aphéliuma felé halad, a besugárzás erőssége is gyengébb, így porviharok kialakulására már nemigen számíthatunk. A beérkezett megfigyelések is ezt mutatják, szeptember-október óta a marsi légkör átlátszóssága igen jó.

Sánta Gábor november 22-i észlelésének leírása: „A bolygó fázisa csekély, 97%-os megvilágítottaságú. Korongja méretes, rengeteg részlet figyelhető meg. A déli poláris régió, ill. az azt övező Aontinius Sinus és a Mare Sirenium erős kontrasztot alkot. A tengerek sötét kékeszürkék, intenzitásuk 3–4 körüli, de talán néhol 2-es. Északon a Cebrenia (benne egy sötét sávval a korong peremén), és az NPC látszik. Nyugaton a

Tharsis Regio világos, körszerű foltja jellegzetes látvány. Tőle keletre sok, gyenge intenzitású terület, majd a korongperemen látható az Elysium világos foltja. A marslégkör igen átlátszó, nem úgy, mint 2005-ben.”

Észlelőnk így írta le a látványt november 27-én: „A Marson rengeteg a részlet. A korongot a déli és északi félteke gyűrűszerű tengerei, és köztük a Tharsis, Ganges, Chryse világos síkságai uralják. A legvilágosabb a Chryse és a Ganges, ill. az NPC. Látható a Tharsison két ívelt, diffúz sáv (űrszondás képeken is ott van), kivehetők olyan kis részletek, mint a M. Boreum, Niliacus Lacus és a déli, igen kiterjedtnek látszó pólusapka is.”

Nem sokkal, az oppozíció előtt, december 4-én így öntötte szavakba Anbrus Ádám az okulárban látottakat: „A korong szép kontrasztos, jól követhető a sötét foltok, ahogy a pólusapokák is. Mindkét féltekén vannak sötét területek, de a déli részeken van több. Északon a korong széléhez tapadva világosabb tónusú az alapszín. Némi fázis még érzékelhető.”

Tordai Tamás

Folytatás a 24. oldalról! (Nap)

A hónap hátralevő része foltmentesen telik, így makulátlan napokkal búcsúzzunk a 2007-es évtől.

Január folyamán már kicsit jobb időjárási körülmények között észlelhattünk, ezt tükrözi a beérkezett 60 észlelés is, melyek 23 napot fednek le az év első havából. Foltminimum lévén elég ingerszegény időszak volt ez is, a NOAA adatai alapján az R MDF 5,1 volt, míg az aktív területek átlagos nagyságáról áruklódó MH MDF 10,3-nak adódott. Az egész hónap folyamán összesen 3 aktív terület kapott sorszámot, napi átlagban 0,39 csoport volt megfigyelhető...

Az év első napja rögtön meghozta az év első csoportját is. Ekkor jelent meg (miközben ráfordult a korongra) –7°-on, fáklyamező ölelésében a NOAA 980-as AA. Pórusnál többet nemigen mutat magából, 5-ére még a CM előtt elhal, majd 7–8-án, már a centrálmeridián után, rövid ideig újra megfigyelhető.

Közben megtörtént az, amire már sokan régóta vártak; az északkeleti negyedben megjelent egy bipoláris terület (NOAA 981), két olyan tulajdonsággal, mely fontossá teszi – magas naprajzi szélességen (+30°) bukkant fel, polaritása pedig fordított az elműlőben levő napfoltciklusban az ezen a félgömbön szokásos polaritáshoz képest! Mindezek miatt ez a csoport lehet az új napfoltciklus (sorszám szerint a 24.) kezdetének igazi jele. 6-án halad át a CM-en, miközben típusa C-ről B-re vált. Másnap elhal, így miután 9-ére az újra feleledt NOAA 980-as is eltűnik, újabb foltmentes időszak köszönt be.

Egészen a hó végéig kell várni a következő csoportra, mely a 29-én a délkeleti negyedben –9°-on feltűnő NOAA 982-es. Típusa B, majd 31-ére D-re fejlődik (követője kompaktabb, a vezető több apró, penumbrás umbrából áll).

Pápics Péter